

radio telegrafen

MEDLEMSBLAD FOR

RADIOTELEGRAFISTFORENINGEN AF 1917

NR. 3 2012

95. ÅRGANG

Fødselsdage

AUGUST

20. august 3070
70 år. Hans Chr. Vestergaard Jensen
Degnevænget 8, Kr. Stillinge
4200 Slagelse

27. august 2274
75 år. Leif Steenberg
Paris Boulevard 42
2650 Hvidovre

28. august 5527
60 år. Erik Fl. Sanimvinaq Pedersen
Initsaaip Aqqulaa B-265
3980 Ittoqqortoormiit

SEPTEMBER

9. september 3384
75 år. Reijo Antti Andersen
Østergågade 24-25
4800 Nykøbing F

12. september 4684
50 år. Anette Rønne Ibsen
Lauritz Sørensens Vej 75, 4. 0002
2000 Frederiksberg

13. september 2602
70 år. Poul-Erik Hansen
Rønnevej 27
4700 Næstved

16. september 2167
75 år. Teddy Henning Nielsen
Englandsvej 86, 1.tv.
2300 København S.

27. september 5639
75 år. Ervin Olsen
Kalvens Kvarter 7
2750 Ballerup

OKTOBER

17. oktober 1941
80 år. Børge Møller Christensen
Bogfinkevej 7
9990 Skagen

10. oktober 2358
75 år. John P. Schjøtt
Grådybet 27, st. 003
6700 Esbjerg

25. oktober 3337
70 år. Arne Borum
Blegdammen 52
4400 Kalundborg

NOVEMBER

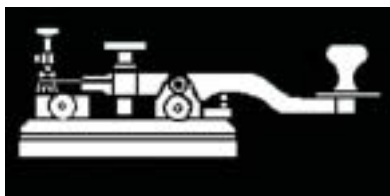
1. november 2591
70 år. Carl Hauge Søndergaard
Skolevej 3
6720 Fanø

10. november 2648
70 år. Hans Jørgen Christiansen
Egernet's Kvarter 24, Ejby
4623 Lille Skensved

27. november 960
75 år. Hanne Bagge
Stenløsevej 67
2700 Brønshøj

30. november 2708
70 år. Knud Mouritz Isager
Strandvejen 10
7120 Vejle Øst

Foreningen ønsker tillykke!

radio telegraf

Medlemsblad for
Radiotelegrafistforeningen af 1917

Nr. 3
August 2012
95. årgang

ISSN: 0033-8508

Redaktion:

Jan Preisler
(Ansvarshavende)

Udgiver:

Radiotelegrafistforeningen af 1917
Gl. Køge Landevej 55, 5.sal
Telefon 33 14 19 17
Girokonto: 540 - 1917
Netbank: 43105401917
E-mail: raf1917@post.tele.dk
www.raf1917.dk

Oplag:

650 eksemplarer

Telefontid:

Mandag, onsdag og fredag 11.00-14.00

Kontoret i Grønland:

Telefax 32 95 99

Formand:

Carol Ann Thrane
Tlf. 38 71 40 88

Forretningsfører:

Vagn Klovborg
Tlf. 56 63 09 59

Layout:

Bodil Laursen og Jan Preisler

Deadline for nr. 4

1. november 2012

Produktion:

Special-Trykkeriet Viborg a/s
Livøvej 1,
8800 Viborg
Telefon 86 62 40 33

Forside: Ækvatordåb.

m.s. Mombasa/OWOT - 1965.
Telegrafist Bodil Laursen ryger i baljen.

Rigtige venner.....

Her i denne dejlige varme (nogle vil nok sige for varme) sommertid er der somme – blandt andre undertegnede – der kan holde ferie fra jobbet. Heldigvis er der da stadig en del af os, der har et job.

Så er det herligt, at kunne tage en tur ud i det danske land med DSB, som ganske vist lige præcis i denne sommer har en ekstra alternativ køreplan at byde på – i hvert tilfælde med hensyn til S-togskøreplanen. Nå men tilbage på sporet. En tur til Køge – ikke så ringe endda. En og anden vil sikkert sige: „skulle der nu være noget eksotisk og spændende ved det“. Nej måske ikke ligefrem men dog alligevel, for her handler det slet ikke kun om en dejlig frokost på restaurant Guldfisken på havnen i Køge men snarere om at være i gode, gamle venners lag. Venner man har kendt siden de dejlige dage på Københavns Navigationsskole helt tilbage i slutningen af 60'erne. Der er nu noget trygt i at kunne sige „kan I huske den gang, hvor“ Det burde være alle forundt, at have venskaber, der går helt tilbage til „den mørke middelalder“. Det held har jeg og i morgen mødes jeg med tre af de andre gamle gnister i Køge og så skal der snakkes igennem. En eller anden vil måske nok sige „kagles igennem“, for vi er fire „høns“.

En anden ting, jeg også glæder mig til, er foreningens 95-års fødselsdag. Her bliver det helt sikkert også et møde mellem en masse gamle venner, og der vil uden tvivl blive snakket igennem og udvekslet minder. Det er jeg helt overbevist om.

Jeg husker 90-årsfødselsdagen med de hyggelige taler, sange, anekdoter og så en enkelt utidig eller snarere uterlig person, som sneg sig ind i det gode selskab.....bare vi får en gentagelse af det.

En helt anden ting:

Er der nogen, der ved, hvad der skete i foreningens regi den 8. maj 1949?

Jeg har fra et loppemarked og via anden gammel gnist fået en lille glas-asiat som i midten har en rund påtegning med lyseblå skrift: 8. maj 1924-1949, Radiotelegrafistforeningen af 1917, inderst inde det gamle logo med skibet og det store R. Under påtegningen står bogstaverne C G. Yderst er der en krans af måger også i lyseblåt.

Hvad kan denne asiats monstro være lavet til minde om? En eller anden 25-års periode, men hvilken?

Carol Ann Thrane

Carol Ann Thrane
Formand

Henning Poulsen
Næstformand

Jørgen Lund-Ertel

Karl Erik Birkholm

Jørgen Andresen Jensen

Nyt fra FU

Der har ikke været afholdt noget fysisk Forretningsudvalgsmøde siden Repræsentantskabsmødet i april. Til gengæld er forretningsudvalget mødtes næsten dagligt på mailen. Nyt fra FU indeholder nu også Nyt fra OKLA, idet det blev besluttet på repræsentantskabsmødet indtil videre at lade OKLA være en del af FU.

Igangværende sager/CO10:

Nogle af de igangværende sager, som er blevet drøftet i FU, har været af en sådan karakter, at vi har været nødt til at bede CO10 om at overtage sagsbehandlingen. Nærmere detaljer kan ikke gives, så længe sagerne er under behandling i CO10.

Feriehusene:

Vi drøfter løbende sommerhusene, deres vedligeholdelse og brugernes kommentarer. Vi har desværre været tvunget til at udskifte varmepumpen i sommerhuset i Løkken, fordi den var brudt sammen. Uheldigvis er firmaet bag pumpen gået konkurs og er blevet overtaget af et andet firma. Vi ved endnu ikke, om den oprindelige garanti på pumpen kan opretholdes.

Jan Preisler har skrevet en artikel om husene, som bliver bragt side 4 i denne udgave af Radiotelegrafens.

Tuxens Radioskole:

Vi har drøftet, om vi skulle medvirke ved fejring af 100 året for oprettelsen af Tuxens Radioskole i Svendborg. Jan Preisler er gået med i en arbejdsgruppe om dette.

Foreningens fremtid:

Foreningens fremtid, herunder økonomien, drøftes naturligvis løbende i FU, og vi vil meget gerne have input fra medlemmerne om emnet.

Foreningens kontor:

Et af foreningens medlemmer, Birger Riis-Hansen, har trofast passet telefonen i forbindelse med forretningsførerens sommerferie, ligesom han har gjort det ved andre lejligheder, når der har været brug for det.

Fødselsdagsfesten:

Vi glæder os til 95-års festen på Munkebjerg Hotel. Se lidt facts om hotellet og festen side 11.

Medlemstilbud

DVD indeholdende indscannede numre af Radiotelegrafens samt foreningens jubilæumsskrifter m.v. kan købes ved henvendelse til foreningens kontor. Pris kr. 235.- incl. forsendelse.

Jubilæumsskriftet „75 år på bølglængde“ udleveres gratis eller fremsendes mod dækning af porto og ekspedition på kr. 50.-

Wendelboetræf

Man mødes ved Lyngbyradio, Bagsværd Møllevej 3, 2800 Kgs. Lyngby, torsdag d. 13. sept. klokken ca. 0945 og starter med morgenkaffe.

Vi kan forvente en spændende og kynig rundvisning med mulighed for spørgsmål og drøftelser.

Efter rundvisningen er der mulighed for frokost (for egen regning) på den nærliggende Nybro Kro.

Hvis man ikke har mulighed for at deltage i frokosten, er man velkommen til blot at deltage i besøget på OXZ.

Tilmelding til Knud-Helge Andreasen, tlf. 5485 9700, mobil. 2264 9560 – mail: 1944kha@gmail.com

A-kasserne skal få ledige i job

A-kasserne skal ikke bare udbetale dagpenge og efterløn. De skal aktivt hjælpe ledige med at finde arbejde, siger et stort flertal af danskerne i en Gallup-måling.

A-kasserne skal spille en aktiv rolle i den danske beskæftigelsesindsats, hvis det står til danskerne. I en ny måling, som Gallup har lavet for a-kassen FTF-A, siger et markant flertal af danskerne, at det er en god idé, hvis a-kasserne aktivt hjælper ledige med at finde job.

I alt 88 procent erklærer sig enige eller overvejende enige i, at a-kasserne aktivt skal hjælpe ledige med at finde job.

Dermed gør danskerne op med traditionen for, at a-kassernes eneste opgaver er at udbetale dagpenge og efterløn.

Målingen ligger godt i tråd med a-kassen FTF-A's opfattelse af, hvad medlemmerne ønsker.

„Vi kan se, at vores medlemmer mener, at deres a-kasse skal kunne andet end bare at være en passiv forsikring, som sikrer dem dagpenge, hvis de mister deres job. De ønsker klart, at vi bidrager til, at de kommer videre i arbejdslivet“ siger Michael Darmer, der er administrerende direktør i FTF-A.

Derfor har FTF-A også oprustet sin indsats for jobrådgivning over de senere år. Den første jobrådgiver blev ansat i FTF-A for fire år siden, og nu er der 15 jobrådgivere fordelt over hele landet.

„Vores jobrådgivere bliver brugt flittigt både af vores ledige medlemmer og af medlemmer, der er i job, men ønsker et karriereskifte. Og vi oplever, at det virkelig er noget, der gør en forskel for vores medlemmer,“ siger Michael Darmer.

„FTF-A har et mål om at være til stede for medlemmerne igennem hele arbejdslivet, og jobrådgiverne spiller en vigtig rolle i den sammenhæng, fordi de netop både rådgiver om at komme tilbage i job og om at skifte job.“

Hanne Gaard Guldager, FTF-A

Edvard Paludan in memoriam

Kære kolleger.

Edvard Bull Paludan er ikke mere blandt os. Paludan afgik ved døden den 21. juni 2012.

Sorgen over dødsfaldet har naturligvis først og fremmest ramt Kirsten, Paludans hustru og deres børn, men også vi – de mange kolleger, der har været begunstiget ved et livslangt kendskab, ja kollegialt venskab med Paludan – også vi føler dyb vemod ved budskabet om Paludans død.

Paludan var født 15. januar 1925 og erhvervede certifikat af 1. klasse 2. juli 1949. Han fik ansættelse i rederiet A.P. Møller og sejlede med Mærsk skibe fra 1950 til 1953. Ved opbygningen af FE fik Paludan ansættelse i 1953, hvor han gjorde tjeneste indtil sin pensionering i 1985.

Paludan var under hele sit arbejdsliv medlem af Radiotelegrafistforeningen af 1917, og han tog tidligt aktiv del i foreningsarbejdet. Han havde som tillidsmand og medlem af samarbejdsudvalget ved FE en betydelig indflydelse på arbejdsmiljøet til gavn for kollegerne ved FE. Paludan var mangeårigt medlem af foreningens repræsentantskab og forretningsudvalget, og i sin egenskab af mellemmand mellem FE og foreningen havde han en særdeles heldig hånd, når der skulle løses problemer. Paludans stilfærdige, men argumenterende og insisterende holdning til retfærdighed, tvang mange til anerkendelse af den løsning, som Paludan var mester i at foreslå. Det var også en selvfølge, at Paludan blev valgt til foreningens socialudvalg. Han var i mange år formand for SOCUD. Paludan var også en omhyggelig kritisk revisor i foreningsregi. Han gennemgik meget nøje bilag for bilag for at sikre, at medlemmernes midler udelukkende blev anvendt til fremme af standens interesser. Han aflagde selv under pres bevis for sin loyalitet overfor foreningen, for eksempel da der var uro blandt medlemmerne ved FE.

Foreningen fandt tidligt i Paludan den analyserende evne og kreativitet, der skal til, når regler og paragraffer skal udformes. Ikke mindst i de senere år, da foreningen så sig nødsaget til at justere sit lovmæssige grundlag i form af ændringer af sine vedtægter, var Paludan den veltænkende mester i at tilbyde gennemarbejdede tekster, der kan holde for en juridisk vurdering. For sine mange års enestående arbejde for foreningen blev Paludan i 1994 udnævnt til æresmedlem af Radiotelegrafistforeningen af 1917.

En sidste hilsen og tak sender vi til Paludan. Hans navn vil altid være indskrevet i foreningens mindetavle over de personer, der uselvsk tjente foreningens interesser.

En hædersmand er gået bort – æret være hans minde.

S. Bøje Larsen

Foreningens feriehus

Det træværk trænger vist til noget maling

Ledige ferieuger i efteråret 2012

Løkken

32, 35, 39, 40, 42 og 44-52

Gudmindrup Lyng

34-39, 42-43 og 45-52

(i september bliver nogle uger
blokeret p.g.a. malerarbejde)

For snart 20 år siden anskaffede foreningen de 2 dejlige sommerhuse med en geografisk placering, som tilgodeser alle medlemmer i Danmark, og som tillige kan være til glæde for grønlandske medlemmer under ophold her i landet. Gennem alle årene har mange medlemmer og deres familier nydt at holde ferier i husene. Det er velindrettede og veludstyrede huse med god plads både til indkvartering og til ferieudfoldelse.

Der er selvfølgelig en del slitage gennem årene, men fra foreningens side har man løbende vedligeholdt husene, så de fortsat kan fremtræde velholdte og attraktive for de medlemmer, som ønsker at benytte dem.

Forretningsudvalget tog i vinter beslutning om at indsætte nyt køkken i huset ved Løkken. Installationen fandt sted i dette forår, og resultatet er, som man kan se, overbevisende godt.

Det er snart en del år siden huset i Gudmindrup Lyng er blevet udvendig vedligeholdt. Det vil derfor i dette efteråret blive malet, samtidig med at noget træværk bliver udskiftet. Og efter den kraftige rydning af bevoksning, som Thorbjørn og hans hjælpere foretog for et par år siden, er der nu behov for at få etableret ny beplantning. Det vil også finde sted i løbet af efteråret.

*Fotografer: Peter Pauch,
Bodil Laursen og Laila Marcher*

Sat ud!

Sat ind!

Munkebjerg ved Vejle Fjord

Lørdag den 6. oktober mødes 174 medlemmer og pårørende for at fejre Radiotelegrafistforeningen af 1917. Vi fylder 95 år, og det er jo ingen ringe anledning til at ses!

Vi skal være på Munkebjerg hotel, og hotellet og stedet, som mødested for feststemte folk, har en lang historie bag sig!

Den spæde begyndelse var Schweitzerpavillonen i 1878, men det første „badehotel“ kom allerede til i 1880 og først revet ned i 1964, hvor det nuværende blev bygget! Inden nedrivningen, var der sket adskillige fornyelser og tilbygninger af det første hotel. Badegæsterne til hotellet kunne få deres habengut bragt op med pakæslet „Moses“. I alt sled fire æsler sig møjsommeligt op af bjerget med sommergæsternes bagage.

Hotellet lå højt hævet over fjorden, og fra kysten blev der i 1885 lavet en trappe med 218 trin derop. I 1933 kom den rullende trappe, den første af sin slags i Danmark, og den var lige til nedtagningen i 1964 et stort tilløbsstykke. I dag er der igen en ordinær trætrappe!

Turismen var i sin vorden på de tider, men der var lokalpublikum nok til at Vejle Dampbåde i 1880 blev etableret, og tilbød ture ud til en række anløbssteder i den smukke Vejle Fjord. Successen var stor, og flåden blev udvidet med flere både, og ved Munkebjerg blev der bygget badepavillon ved anløbsbroen. Så stort var presset, at anløbsbroen hin mindeværdige pinsemorgen omkring 1930 brød sammen

under vægten af hundredevis af festklædte vejlensere. En skandale uden lige.

Den østjyske længdebane løber lang Vejle Fjord, og der blev etableret et lille trinbræt ved foden af hotellet, så også inkarnerede landkrabber fik en mulighed for at besøge det populære udflugtssted. Veje derud langs kysten var der ingen af i mange år.

Munkebjergskovene som omkranser hotellet har ry for at være det sted i Danmark hvor bøgen først springer ud, og næsten lige neden for hotellet er der en tykning af takstræer, som er ret unikke her i landet. Man mener, at Munkebjerg Skov er det sidste oprindelige voksested for taks. Alle andre steder er taks udryddet. I 1933 blev taksen i Munkebjerg Skov fredet

En vej langs sydkysten af fjorden kom til, og op mod hotellet blev den berømte serpentinevej med en stigning på 89 højdemeter og max 12,9 % anlagt. Den er stærkt yndet, når der er cykel- og billøb omkring Vejle - en strækning der giver kamp til stregen!! Højeste punkt på Munkebjerg er 93 meter o.h.

I tidens løb har hotellet tiltrukket mange billedkunstnere, som i de flotte omgivelser har hentet inspiration til deres værker. En del af deres billeder hænger stadig på det moderniserede hotels vægge og vidner om den kunstnerkoloni, der i kunstnerisk henseende beskrives som „Munkebjergs guldalder“.

Bodil Laursen

Ækvatordåb

Af Kate Larsen

Foto – Bodil Laursen

Der er en slags afventende stemning ombord på skibet i disse dage. Novicerne, dem der ikke tidligere har passeret Ækvator, samt dem, der ikke kan fremvise en bekræftelse i form af en dåbsattest på at de allerede har gennemgået Neptuns kongelige dåbsritual, og er blevet godkendt som fuldbefarne i hans rige, kan alle vente at skulle stå for skud, altså døbes, når vi senere på dagen passerer ækvator. Vi har alle fået en lille forsmag på, hvad vi har i vente ved denne lejlighed. Forleden dag aflagde en udsending fra Kong Neptuns hof besøg hos hver enkelt af os, og meddelte kort og godt på Rex Oceanis vegne, at vi hermed havde at indfinde os på dækket luge 5 i dag kl. 1400, hvor vi ifølge styrmanden og hofastronomens beregninger netop vil passere linjen, og derfor skal døbes i henhold til Neptuns love og regler. Vi er på vej fra Shanghai i Kina til Australien, hvor vi skal laste korn. Solen står højt på himmelen, det er varmt og skibet glider henover en blå havoverflade, hvorpå der ikke ses en eneste krusning. Vi er i Indonesisk farvand, længdegraden er 120 grader 29 minutter øst, og inden længe er vi altså på breddegrad 0.

Skibsklubben ombord har taget initiativet til denne ækvatordåb, og en del af medlemmerne står nu opstillet på fordækket, klædt ud så de næsten er ukendelige.

Kong Neptun himself, herskeren over de 7 have, sidder tyk og rund på en tønne, der skal gøre det ud for trone. Han er iført et bastskørt og både hans hår og skæg er langt og hvidt. Treforken holder han i højre hånd, medens den gyldne krone på hans hoved glimter og lyner, når solstrålerne rammer den. Ved siden af regenten rangerer hofpræsten, også kaldet Hr. Himmellods. Han bærer en lang hvid kappe, hvorpå der er påmalet et stort kors både på ryg og bryst. Den store bog som han bærer i hænderne skal illudere hofprotokollen, hvori nav-

nene på de nydøbte skal indføres efter dåbshandlingerne. Lægen Hr. Medicus har medbragt sin medicinkasse, med et utal af flasker indeholdene forskellige fluida i skrappe farver. Ved siden ligger en injektionsprøjte samt et termometer i kæmpe-størrelse.

Astronomen holder med begge hænder fast i den hjemmelavede rød-malede træsekstant med det lange rør, som skal forestille en kikkert, medens han sætter en meget højtidelig mine op. Det er trods alt ham, der har check på, når vi passerer linjen.

Henne ved lønningen står barberen vagt ved en stor pøs, hvori der ses et barberskumlignende hvidt stof, medens han i henholdsvis venstre og højre hånd holder en enorm rød træsaks samt en gigantisk barberkost.

Et par ordenshåndhævere af den maritime slags står parate. De er klar til at gå i aktion, hvis vi ikke frivillig vil indordne os, og lade os døbe efter forskrifterne.

Vi er fem der skal gennem ritualet denne gang. En af stewardesserne, 2 dæksdrengene samt en motormand, og så jeg selv.

En høj tuden fra broen tilkender, at festlighederne er i gang. Præsten træder frem, råber vores navne op, og beordrer os alle fem til højt og tydeligt at bekræfte, at vi er de usle personer som endnu ikke er døbt, og derfor nu endelig er rede til at lade os døbe efter Kong Neptuns traditionelle love og regler.

„Sådan som de svæklinge ser ud, kan de ikke klare at passere linjen uden noget styrkende medicin“ råber kong Neptun og støder sin trefork tre gange i dækket.

„Doktor det her er noget for dig, giv disse stakkels uindviede noget styrkende“.

Hr. Medicus kommer frem med sit termometer, holder det hen i nærheden af hver enkel, ryster opgivende på hovedet og siger med afsky i stemmen: „De har alle 41 grader i feber, hvis de ikke selv er i stand til at drikke, må vi give medicinen med sprøjten her“.

Vi forsikrer hele hoffet om, at vi sagtens selv kan indtage medicinen, og får tildelt hver en flaske, medens lægen overvåger at det hele kommer ned. Det er en frygtelig sammensætning, farven er tomatrød og grøn, men smager af en blanding af soyasovs og stærk peber, som svier og brænder i halsen.

De af vore skibskammerater som kun er tilskuere til dette optrin, er ved at more sig halvt ihjel over vore pinsler.

„Ja“ udtaler doktoren, „så må vi håbe at dette har hjulpet jer til et sundt og bedre liv, og nu vil astronomen Hr. Sirius sikre sig, at I alle er istand til at se linien som vi passerer om lidt“.

„Nå, I kan ikke se den berømte linie 0 med egne øjne“ fnyser han foragtligt, „så må vi benytte kikkerten“. Han ryster sin sekstant temmelig godt før han lader os alle efter tur kigge gennem det lange kikkertrør, som de mest ihærdige fra festkomiteen har påfyldt med både saltvand og sæbevand.

Nu er det ikke bare halsen der brænder, men også øjnene svier forfærdelig på os allesammen, og vi ønsker nu bare at se en ende på dette skuespil. Men så let slipper vi ikke. Vi mangler at blive konfronteret med barberen Hr. Radelius, som råber højt og rungende, så det næsten kan høres ind til øgruppen Molukkerne, at disse fem ugudelige, langhårede og urene individer overhovedet ikke kan blive døbt, før de er blevet kronragede samt rensset for snavs og skidt.

Derefter giver han besked til de

to politibetjente om at holde os fast og i ro, medens han ved hjælp af barberkosten indsmører os i det hvide skum. Træsaksen bliver brugt til at klippe en lok af håret på os allesammen, og vi får højtideligt at vide, at vi er blevet skånet, og burde være yderst taknemmelige over, at Neptun og hans hof er så humane, at vi ikke er blevet klippet skaldede, som vi retteligen burde ifølge det maritime gamle ritual.

Vi ligner 5 hvide uformelige skikkelser, da vi bliver ført op ad lejderen til bådedækket, hvor svømmebassinet ligger, og bliver nu hårdt og brutalt kastet ud til den sidste renselsesproces.

Solen skinner stadig, men vi er nok så matte i alle lemmer, og opfatter ikke klart ordene fra hofpræstens mund, da han giver os sin velsignelse tilsammen med vores dåbsnavne.

Hele kong Neptuns hof er nu ved den sidste højtidelige handling, som indebærer overrækkelse af en flot udformet dåbs-

attest. På denne står blandt andet den længdegrad vi var på, da vi passerede ækvator, og den er desuden forsynet med det navn vi fik tildelt under dåben, og er bevidnet og underskrevet af Neptun og hans hof.

Vi sammenligner navnene. De to dæksdrengene er døbt vandhunden og søhesten, og jeg selv har fået tildelt navnet La Paloma, med den begrundelse, at jeg som skibets telegrafist har taget arbejdet fra brevdruerne.

Dåbsattesten er altså et bevis på, at vi nu er blevet fuldbefarne, og dermed værdige til at sejle på de 7 have som Neptun hersker over.

„Vi bestemte os for, at det skulle være en mild form for ækvatordåb“ siger kokken der spillede Neptun, „men når man tænker på, hvad de arme søfolk i gamle dage måtte gennemgå af genvordigheder i forbindelse

med linjedåb, burde I være taknemmelige og skillinge sammen til en omgang til jeres skibskammerater, bare ligesom for at takke for pæn behandling,“ siger han overtalende.

Vi kigger på hinanden og tænker alle det samme, at det faktisk var lige hårdt nok, men bestemmer os alligevel til, ved den efterfølgende festmiddag, at spendere en omgang.

Traditionen tro, skal hver sømand, der ikke tidligere har sejlet over ækvator døbes ved en ceremoniel festlighed, når han første gang passerer linjen med et skib.

Linjen eller ækvator er to beteg-

nelser for det samme nemlig breddegrad 0, som strækker sig rundt om jorden i en længde af 40076,592 km, og deler denne i den nordlige og sydlige halvkugle.

I dag bliver traditionen vel ikke holdt så meget i hævd som tidligere, men begrebet linjedåb eller ækvatordåb kendes af hver sømand, hvadenten han eller hun har passeret ækvator, deltaget eller ikke deltaget i de ritualer, der med variationer indgår i den gamle maritime skik.

Jeg selv sejlede over ækvator tre fire gange før jeg kom ombord på et dansk skib, hvor man besluttede at ville holde linjedåb for de endnu ikke døbte, og da jeg ikke kunne fremvise en dåbsattest, blev jeg på behørig vis døbt sammen med de andre novicer ombord.

Den første beretning om

ækvatordåb, stammer helt tilbage fra 1629, og er skrevet af de to franske brødre, Parmentier, som oplevede linjedåben ombord på et fransk skib.

Festligheden eller løjerne i forbindelse med dåben er jo i dag, hvis den afholdes, blot et fornøjeligt afbræk i rejsen, og opfattes vel også som sådan af „ofrene“. Selv om strabadserne i forbindelse med dåbshøjtideligheden kan være nok så barske, også i dag på nogle skibe, er det dog for ingenting at regne i sammenligning med i gamle dages prøvelser, og man kan godt forstå, hvorfor ækvatordåben og hvad dermed fulgte ikke var ret populær

blandt de endnu ikke døbte søfolk og passagerer, hvilket de mange skriftlige beretninger fra dengang vidner om.

Der var mange kaptajner der forbød linjedåben, måske af angst for at miste deres autoritet, og dermed spolere disciplinen ombord. Der var flere eksempler med passagerer, der følte sig forulempet på

det groveste, når de med magt af skibets besætning blev tvunget til at deltage i de barske løjer, og som medførte at de senere vel ankommet i land, lagde sag an mod de ansvarlige, og i mange tilfælde fik tildelt erstatning.

På grund af dette, har der været tilfælde hvor bestemte handelselskaber, og også enkelte lande har forbudt afholdelse af ækvatordåb. Blandt andet forbød Holland omkring 1616 dåben, som for denne nations vedkommende dog ikke blev afholdt ved ækvator, men derimod blev udøvet ved Berlenga Island som ligger udfor Portugals kyst nordvest for Lissabon.

Selv om en del andre lande også forsøgte at forbyde ækvatordåben, f.eks. England omkring 1840, lykkedes det langt fra altid at få søfolkene til at rette sig efter forbudet, og få bugt med denne tradition.

Det er måske ikke så almindeligt kendt, at man også i tidligere tider foretog dåb i europæiske farvande, når man f.eks. passerede øer, flodmundinge, bjerge eller andre specielle steder. De første optegnelser om denne skik stammer fra omkring 1600, og er altså senere end de skriftlige vidnesbyrd om selve ækvatordåben. Alligevel mener man, at skikken med dåb i europæiske farvande er langt ældre, og således danner forbillede og mønstre for linjedåben.

De steder hvor dåben fandt sted i Europa kaldes Hønsesteder, og dem var der mange af. I de nordlige farvande var Kullen nok det vigtigste, men også Bornholm, Skagen, Dragør samt Lindenæs var kendte hønsesteder. Længere sydpå finder vi desuden Gibraltar, som danner forbindelsesled mellem Middelhavet og Atlanterhavet, og af de hønsesteder uden for Europa kan bl.a. nævnes Kap Horn og Kap det gode Håb.

I forbindelse med hønsestederne var det skik, at en sømand eller passager der første gang passerede et sådan sted, blev pålagt at hønse, hvilket indebærer, at han skulle give en omgang af et eller andet drikkeligt eller yde penge dertil. Hvis vedkommende nægtede, blev han idømt en straf, f.eks. dåb på dækket. Hønseringen, altså betalingen i drikkevarer, indgik i de fleste døbsritualer som en del af disse, men kunne som nævnt, også ses som betaling alene, hvorved man kunne slippe for de mere grove indvielsesritualer.

Foruden ækvatordåben, og tidligere tiders sødåb ved hønsestederne, findes også eksempler på, at man før i tiden foretog dåb, når et skib passerede Krebsens vendekreds, også kaldet den nordlige vendekreds på 23,5 grader Nord.

Polardåben som finder sted ved den nordlige polarkreds, nævnes første gang omkring 1690. Man må formode at denne stadig praktiseres af og til, hvad Grønlandsrejsende og nordkapsfarere sikkert kan bekræfte.

Det er klart, at ceremonien i forbindelse med ækvatordåben har ændret sig gennem tiderne, men at den fortsat vil bestå, så længe der sejler skibe over ækvator, hersker der nok ingen tvivl om.

Foreningens fødselsdagsfest lørdag den 6. oktober 2012

Vi starter med middag kl. 18:30, herefter kaffe med kage og senere natmad.

Nedenfor er anført et par praktiske oplysninger:

Munkebjerg Hotel
Munkebjergvej 125
7100 Vejle 76 42 85 00

Check ind: kl. 14.00 Check ud: kl. 10:30

Her et udpluk af www.rejseplanen.dk

Til Vejle lørdag den 6. oktober 2012:

F.eks.:

Afgang Københavns Hovedbanegård, IC 129 mod Århus H, kl. 0900.

Ankomst Vejle Station kl. 11.25

Afgang Vejle station, Vejle Trafikcenter kl. 11:45 med bus 204 mod Fredericia Banegård

Ankomst Andkjærvej ved Munkebjergvej kl. 11:59

Herefter må man gå til hotellet. Afstand fra stoppestedet ca. 1,8 km.

Ankomst Munkebjerg Hotel ca. kl. 12:21.

Man kan også rekvirere teletaxa, se Sydtrafiks hjemmeside, den kører helt til hotellet og skal bestilles en time før de faste afgangstider fra stationen

Fra Vejle søndag den 7. oktober 2012:

F.eks.: Afgang Vejle Station: 11:48

ankomst Københavns Hovedbanegård: 14:17

Afgang Vejle Station: 12:13 (Lyntog)

ankomst Københavns Hovedbanegård: 14:22

Afgang Vejle Station: 12:48

ankomst Københavns Hovedbanegård: 15:17

Foreningen i fortid og fremtid

I forbindelse med gennemgang af foreningens arkivalier dukkede et større manuskript op, som kaster lys over fagets og foreningens historiske udvikling fra 1913 til 1965. Det er foreningens tidligere sekretær Johannes Madsen, som har udarbejdet det, og en del af indholdet ligger blandt andet til grund for det jubilæumsskrift, der i 1967 markerede foreningens 50 års jubilæum.

Her følger redegørelse for perioden inden foreningens etablering samt udviklingen frem til 1918.

Perioden før 1917

De første radiotelegrafstationer på danske skibe blev monteret omkring århundredeskiftet i nogle af marinens fartøjer, og deres betjening blev pålagt underofficerer indenfor bådsmandskategorien. Uddannelsen til denne særlige tjeneste skete indenfor marinens egen domæne.

Først i 1907 fandt radiotelegrafien indpas på danske handelskibe, idet Det forenede Dampskibsselskab forsynede de fire amerikabåde, „C.F.Tietgen“, „Hellig Olav“, „United States“ og Oscar II“ med radiotelegrafstationer. I begyndelsen blev disse stationer betjent af telegrafister, udlånt af statstelegrafen; men senere overtog Marconieselskabet driften af disse stationer, derunder også amsættelse af radiotelegrafister, hvilket også blev tilfældet i en række DFDS skibe, som efterhånden fik radiotelegrafstation ombord.

Det kan måske interessere de yngre medlemmer af foreningen at høre lidt om, hvordan ansættelsesvilkårene var for de første danske civile radiotelegrafister, men først et par ord om uddannelsen. Før 1912 var der ingen egentlig radioskole i Danmark, uddannelsen foregik enten i marinen eller i Statstelegrafen og hovedsagelig kun for at dække et behov indenfor disse etater. Derudover fik et fåtal danske beskæftigelse i marconisel-

skabet, men måtte så rejse til udlandet som regel til Holland eller England for at blive uddannet af Marconieselskabets skoler i disse lande. Den 1. december 1912 åbnedes den første radiotelegrafistskole af forstander Aage V. Tuxen på navigationsskolen i Svendborg under navnet „Centralundervisningsanstalten i radiotelegrafi“. Skolen fik straks god tilgang af elever; da den der skriver disse linjer gjorde sin entré på skolen i forsommeren 1913, var der over 20 elever – og 5 danske skibe med radiotelegrafstation, så det var ikke underligt, at den første bemærkning fra elevernes side var: „Hvad vil du her, vi er altfår mange i forvejen.“ Skolen havde imidlertid fået et godt navn særlig hos marconieselskabet og et ret betydeligt antal af elever fra Svendborg fik ansættelse i dette selskab, både i danske, men navnlig i udenlandske skibe under hollandsk, belgisk, spansk, portugisisk, græsk, norsk og russisk flag.

Aage V. Tuxen

Ansættelsen skete på den måde, at der oprettedes en kontrakt mellem selskabet og radiotelegrafisten, efter hvilken den pågældende forpligtede sig til at gøre tjeneste i ethvert skib selskabet måtte bestemme imod at modtage løn i henhold til selskabets lønregulativ. Radiotelegrafisten var således ansat i marconieselskabet og havde som sådan ansvar for radiotelegrafstationen, der som regel var Marconieselskabets ejendom og udlejet til rederiet. Overfor rederiet og skibet var hans stilling ret uafhængig,

idet han kunne skiftes fra skib til skib både indenfor samme rederi og til og fra rederier af Marconieselskabet alene. Han fik heller ikke sin løn udbetalt ombord, men gennem selskabets inspektører i de forskellige havne, og lønnen var en fast månedsløn uden hensyn til om den pågældende var ombord eller midlertidig i land.

I 1922 overtog staten radioskolen og henlagde dens drift under navigationsskolen i Svendborg.

I årene indtil foreningens oprettelse i 1917 var der fra Centralundervisningsanstalten udgået henved 100 radiotelegrafister, og heraf havde Marconieselskabet vel ansat omkring 40 medens et ikke uvæsentligt antal på grund af krigen 1914-1918 blev indkaldt til tjeneste i marinen.

Foruden DFDS var også Det Østasiatiske Kompagni i 1913 begyndt at forsyne sine skibe med radiotelegrafstationer, men her valgte man at købe stationerne og at ansætte radiotelegrafister på samme måde som andre søfarende ved forhyring i skibet.

Den samme fremgangsmåde blev fulgt af nogle få andre danske rederier, der i krigsårene lod installere radiotelegrafstationer i deres skibe.

Det kan også være af interesse at se lidt på lønforholdene for radiotelegrafisterne i årene umiddelbart før foreningens stiftelse i 1917. For Marconieselskabets vedkommende forelå der et fast lønningsregulativ, hvorefter begyndelseslønnen, prøvetid 3 måneder, var 50 francs, ca. kroner 30.- pr. måned. Derefter fulgte årlige anciennitetstillæg på 5 francs enten indtil slutlønnen 175 francs, ca. kroner 125.-, eller til man efter en prøve blev udnævnt til seniortelegrafist med en begyndelsesløn på 150 francs, ca. kroner 105.- stigende til 225 francs, ca. kroner 160.-. Hertil kom visse tillæg til 1. telegrafister, fri uniform, kostpenge under ophold i land, m.v. Derimod indeholdt kontrakten intet om arbejdstid, ligesom der ikke var noget der hed ferie eller fridage, årets 365 dage kunne alle bruges til nyttigt arbejde.

De danske rederier, der selv ansatte deres radiotelegrafister aflønnede efter aftale med de pågæl-

dende og hyren drejede kun under påmønstring. Hyren varierede fra ca. kroner 75.- til kroner 100.- pr. måned.

En del af de til marinen indkaldte radiotelegrafister overgik efterhånden til kontraktansættelse ligesom nogle få fik ansættelse i Fyrvæsenet.

Det vil af denne korte oversigt fremgå, at ansættelsesvilkårene i årene 1913-1919 var yderst beskedne, og de bevirkede da også, at tanken om at danne en organisation, for derigennem at søge forholdene forbedrede, opstod hos adskillige radiotelegrafister, men det syntes vanskeligt at finde den rette mand til at samle de enkelte tanker og få foreningen startet.

Et forsøg blev gjort i 1916 af to brødre Jens og Victor Sund, men deres forening fik ikke nogen lang levetid, skønt der fra stifternes side udfoldedes et meget stort agitationsarbejde ved udsendelse af cirkulærer og brochurer samt et medlemsblad „gnisten“.

Der afholdtes også medlemsmøder, som havde god tilslutning, og foreningen nåede efterhånden op på over 60 medlemmer. I betragtning af antallet af radiotelegrafstationer i danske skibe, var dette et meget stort tal og foreningen tog da også fra starten fat på at propagandere imod radioskolernes hæmningsløse optagelse af nye elever; der var på det tidspunkt to radioskoler – i Svendborg og København.

Man forsøgte bl.a. at få afholdt et stort diskussionsmøde, hvortil de to skolers ledere var indbudt, men de nægtede begge at komme tilstede. Imidlertid syntes det som om interessen for foreningen sygnede hen, det var som om de enkelte radiotelegrafister endnu ikke havde fået øjnene op for nødvendigheden af sammenslutning og samarbejde. Det skyldtes måske, at hele organisations-tanken indenfor store kredse af befolkningen ikke var trængt igennem og med et helt nyt fagområde, hvis udøvere for størstedelens vedkommende var ganske unge – i begyndelsen af tyverne – og uden erfaring fra andre foreninger, kan det ikke forbavse, at det tog nogen tid, inden foreningstanken rigtig slog rod.

Da den første forening, som for øvrigt med storslået udsyn fra stifternes side, havde fået navnet „Skandinavisk Radiotelegrafistforening“, var ved at smuldre hen, tog nogle af de i marinen tjenestegørende radiotelegrafister tanken om at stifte en ny forening op, og i løbet af foråret og sommeren 1917 udfoldedes, under ledelse af Knud Aage Christensen, et stort og dygtigt agitationsarbejde, som førte til at man den 6. oktober 1917 kunne indkalde til stiftende generalforsamling i City's Selskabslokaler i København.

Man vedtog at oprette „Skandinavisk Radiotelegrafistforening af 1917“. Der blev vedtaget love, valgt bestyrelse og udpeget en sekretær, som tillige skulle redigere et planlagt medlemsblad. Hertil valgtes underbådsmand Palle fra Marinen. Bestyrelsen kom til at bestå af Knud Aage Christensen, formand, Svend Strange, næstformand, A. Christensen, Aage J. Hansen og C. Holstein. Den stiftende generalforsamling blev ledet af underbådsmand C. Gerald. På generalforsamlingen indvalgte 7 nye medlemmer, og da der i forvejen var indtegnet 73, kunne foreningen begynde sin virksomhed med et medlemstal på 80, et efter forholdene ganske imponerende tal.

Allerede kort efter generalforsamlingen måtte underbådsmand Palle, på grund af anden stilling, nedlægge sit hverv som sekretær og fra 1. december 1917 traf bestyrelsen aftale med radiotelegrafist R. Rasmussen om at overtage stillingen som leder af foreningens daglige arbejde. Ved samme lejlighed fik foreningen en fast postadresse i Collingsgade 3, København Ø, men fra 1. marts 1918 flyttedes til Classensgade 9, København Ø. Foreningen havde ikke noget egentligt kontor, men arbejdet blev udført fra sekretærens privatbolig. De første måneder efter foreningens oprettelse måtte nødvendigvis særlig blive præget af agitationsarbejde, for at skaffe kontakt med alle radiotelegrafister i Danmark og indmeldelse i foreningen samt tilrettelæggelse af virksomheden med hensyn til planlægning af overenskomstkrav og forhandlinger.

For at øge kontakten med medlemmerne og skaffe foreningen et officielt talerør, besluttedes det at påbegynde udgivelsen af medlemsblad „Radiotelegrafen“, der udkom første gang i januar 1918. Bladet er siden da udsendt regelmæssigt hver måned med ganske få undtagelser.

Fremtidsvisioner

Gennem 95 år har medlemmerne på demokratisk vis udstukket retningslinjer for foreningens virke. De første mange år holdtes årlige generalforsamlinger, hvor bestyrelserne blev valgt. Det blev afløst af det nuværende repræsentantskab, som vælger et forretningsudvalg og tillige nedsætter forskellige udvalg til varetagelse af særlige opgaver. Gennem alle årene har man haft et velfungerende sekretariat med fagligt kvalificeret personale til betjening af medlemmerne og foreningens ledelse.

Den teknologiske udvikling på kommunikationsområdet medførte bortfald af hovedparten af de tidligere telegrafistjobs. Mange medlemmer blev omskolede og efteruddannede, og fandt arbejde i andet regi og overgik til andre fagforeninger. På det seneste er der sket yderligere indskrænkninger af arbejdspladser, hvor mange medlemmer tidligere var ansat.

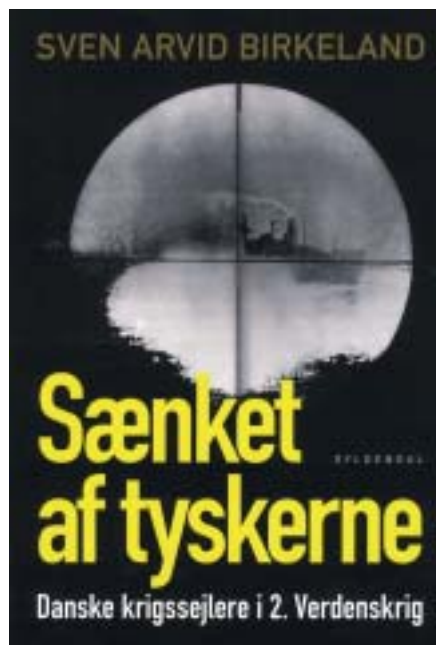
På repræsentantskabsmødet i april 2012 drøftede man indgående foreningens fremtidige virke og funktion. Det er åbenbart, at vi inden for overskuelig fremtid bliver nødt til at foretage ændringer i foreningsstrukturen. Repræsentantskabet vedtog at opfordre foreningens medlemmer til at fremkomme med ideer og forslag, således at man på repræsentantskabsmødet i 2014 har mulighed for træffe kvalificeret beslutning om den fremtidige foreningsvirksomhed.

Radiotelegrafens spalter og foreningshjemmesiden er åbne for den kommende debat.

Indlæg og forslag sendes til foreningens kontor eller på mail til raf1917@post.tele.dk

Jan Preisler

Boganmeldelse

Ca. 5000 - 6000 sejlede danskere blev afskåret fra at komme hjem, da Danmark blev besat den 9. april. Af dem satte omkring 2500 danske søfolk livet til under 2. verdenskrig.

Sømandene repræsenterede det kæmpende Danmark og gjorde, at den fri verden fik ændret det noget flosede billede, man havde af Danmark efter den hurtige kapitulation i april 1940.

Disse mænds indsats banede vejen for „Det danske Råd“ i London, og mange deltog som soldater i de allierede styrker. På skibene kæmpede de enkeltvis eller som samlede besætninger, men de havde ingen fælles modstandsledelse. Efter krigen kom de drypvist hjem og påskønnelsen var i mange år yderst beskedent.

Godt nok kom de hjem i live, men mange havde pådraget sig voldsomme ar på sjælen.

Oftentimes blev de mødt af groteske krav om militærtjeneste og efterbetaling af skat, og først i 1969 kom de med i erstatningsloven, og de strandede sømænd bl.a. i Shanghai blev først tilgodeset i 1988.

Sven Arvid Birkeland har talt med de overlevende, hvoraf mange jo er i 90'erne i dag, eller deres familier.

Det er deres beretninger, deres historie bogen rummer, og det er

grumme erindringer, der bliver præsenteret for læseren. I mange af deres udsagn går det igen og igen, at det værste var, når nogle af skibene i en konvoj var blevet torpederet, og man sejlede igennem de overlevende i vandet, som skreg om hjælp, og man ikke måtte standse op og bjerge de ulykkelige.

En datter af de overlevende fortæller i bogen:

Min far sad ude i et skur i haven og talte med sin fætter og jeg sneg mig til at lytte. Der hører jeg min far fortælle, at de sejlede i konvoj gennem Den engelske Kanal. Der gik et hospitalsskib foran dem, som blev torpederet. „De her mennesker lå op langs skibssiden og råbte: help me, help me, men vi skulle bare holde vores fart og sejle igennem. Min far sagde: „Det kommer jeg sgu aldrig over, Christian!“ Det er hvad jeg har hørt far nævne om krigen.

Nogle strandede på steder, hvor der var vanskeligt at få en hyre, og især de strandede søfolk i Shanghai havde usle kår. At komme væk fra Shanghai var stort set umuligt, deres pas blev inddraget af konsulatet efter ordre fra det danske udenrigsministerium. For mange sluttede livet derude med en grav på kirkegården. Man rystes over den behandling, de fik på konsulatet.

Det er til tider oprivende læsning, men stærkt anbefalelsesværdig!!! Godt at søfolkenes historier i tide er blevet samlet og skrevet ned.

Bodil Laursen.

Sænket af tyskerne - Danske krigssejlere i 2. verdenskrig
Sven Arvid Birkeland
ISBN 978-87-02-12452-1
464 sider
400,- kr
Udgivet på Gyldendal

Nyt om rendezvous for os, der gik på Svendborg Navigationsskole i 50'erne og 60'erne

23 „old timers“ fra 50 og 60'erne har tilmeldt sig/vist interesse for træffet på Svendborg Navigationsskole.

Det er nu aftalt med Svendborg Navigationsskole alias SIMAC, at vi mødes på skolen

fredag, den 7. september 2012, kl. 10.00

I forbindelse med besøget på skolen vil der blive serveret en kop kaffe m/rundstykker.

Efterfølgende tager vi på en nostalgisk samlet gåtur til „Restaurant Børsen“ i Gjerritsgade, hvor vi får serveret en let anretning i den berømte Martha-stue, hvis deltagerantallet bliver under 20, ellers i et andet lokale i restauranten. Marthas radiostation er selvfølgelig åben for besigtigelse.

Vi regner med, at arrangementet kan holdes omkring kr. 100,00 + drikkevarer.

Skolens dengang altidende og nu pensioneret sekretær Lykke Anthonsen har glædet os med deltagelse i arrangementet.

Endelig tilmelding bedes venligst ske til undertegnede senest den 31. august, enten pr. email: finnillum@gmail.com eller på tlf. 25140635. Vi kigger ikke på certifikatdatoen, så skulle det være dateret lidt senere, er du velkommen til at deltage.

73 SU
Finn Illum Jørgensen (2564) &
Alice Sander

Bøjes klumme

Sømandsskat

I foråret 2012 var der en livlig aktivitet blandt landets politikere. Der skulle gennemføres en skattereform, og mange politiske partier bød sig til. Det fik mig til at tænke på forne tider, hvor danske søfarende på langfart kun betalte statskat, hvis de holdt sig langt fra de danske strande i lang tid. Man betalte ikke kommuneskat, når man var på langfart. Det var den gang, sømandsloven foreskrev 2 års tjeneste i udenrigsfart, før man kunne gøre krav på fri hjemrejse. Man kunne som søfarende fratræde i udlandet efter 18 måneders uafbrudt tjeneste, men i så fald måtte man selv betale for sin egen hjemrejse og endog for sin afløseres udrejse, så det var de færreste, der benyttede sig af den mulighed. Holdt man ud, til man havde præsteret 21 måneders tjeneste, skulle man ikke betale for afløserens udrejse, men man måtte fortsat selv finansiere egen hjemrejse. Det fik de fleste danske søfarende i udenrigsfart til at forblive endnu 3 måneder om bord, før man tiltrådte hjemrejsen. Så det var egentlig ganske logisk, at man ikke skulle betale fuld skat, når man ikke havde gavn af samfundets goder i 2 år.

Man indførte i sin tid som noget helt nyt „Sømandsskat“, det vil sige skat ved kilden, og det vakte naturligvis en vis røre, men i 1989 skete der noget ganske usædvanligt, for da ophævede Folketinget loven om sømandsskat i tilslutning til indførelse af Dansk International Skibsregister (DIS). Folketinget besluttede, at al den skat, de søfarende hidtil løbende havde betalt, og som rederne hidtil også løbende havde sendt videre til det danske skattevæsen, fra da af kunne forblive i rederens lommer. De søfarende mærkede ikke nogen større ændring i deres lønforhold, for vi fik en rimelig ordning via vore forhandlinger med Danmarks Rederiforening. Der var kommuner, som stillede sig kritisk an, for de savnede den skat, som de søfarende hidtil havde betalt. Det drejede sig især om kommuner som Fanø,

Svendborg og Marstal kommuner. De savnede skatteindtægter fra deres borgere til søs. Der blev aftalt en vis kompensation fra statens side, men hvor langt den kompensation rakte i tid, husker jeg ikke.

Som jeg nævnte indledningsvis fik den livlige politiske aktivitet om en skattereform i foråret 2012 mig til at tænke på den gamle skatteordning for søfarende i udenrigsfart. En kollega aflagde i sin tid besøg på foreningens kontor. Han hed Svend Poulsen og

var kommet hjem efter 2 års tjeneste i et rederiet Nordens skibe, der sejlede mellem havne på Fjernøsten. Han var i højt humør, for han havde været til torskegilde hos sognerådsformanden i Fuglbjerg kommune på Sjælland. Svend Poulsen fortalte på sit syngende sjællandske bondemål om sit møde med det „lokale skattevæsen“. Og han afbrød sig selv flere gange med en klukkende latter, for det var et omvendt torskegilde, han havde været hovedperson i. Svend Poulsen havde indsendt sin selvangivelse, som det sig hør og bør, og den blev han

præsenteret for, da han mødte op hos sognerådsformanden, der var utilfreds med Svend Poulsen selvangivne indtægt. Samtalen forløb nogenlunde som gengivet her:

- Det kan itte passe, at du har tjent mere end den største gårdejer her i sognet.

- Det har jeg da, du kan selv forhøre dig hos rederiet.

- Næh, du kan tro nej, for nu skal jeg vise dig noget, sømand.

Og så trak sognerådsformanden en bog frem, hvoraf det fremgik, hvad alle borgere tjente i kommunen, og ifølge den havde Svend Poulsen tjente flere tusinde kroner mere end den største gårdejer.

- Det forstår jeg ikke, svarede Svend Poulsen undrende.

- Næh, selvfølgelig, hvad har sådan en forfløjen sømand forstand på landbrugsdrift? Det forholder sig jo såre enkelt, skal jeg sige dig, for gård ejeren tager sin sparekassebog frem og ser, hvad der stod på kontoen den 1. januar og den 31. december, og forskellen er selvfølgelig, hvad manden har tjent det år. Fatter du det?

- Han må da have tjent mere end det?

- Tjent og tjent, næh du, for resten er gået til bedriften, så det er ikke indtægt. Det er udgifter, kan du nok forstå.

Det forstod Svend Poulsen og lod villigt sin indtægt justere til det beløb, som sognerådsformanden anså for passende.

S. Bøje Larsen

Medlemsstatistik

Ændringer maj 2012

5651 Ingobjorg Gisladottir ny aktiv

Ændringer juni 2012

1571 Jristian H. Linklett slettet pga restance

4231 Lise-Lotte Madsen slettet pga restance

Ændringer juli 2012

1249 Edvard Bull Paludan afgået ved døden

4303 Pia Johnsen passiv til udmeldt

Medlemstal pr. 1. august 2012

Aktive 123 Passive 313

Det museale hjørne

Springeren - Maritimt Oplevelsescenter

Aalborg gemmer på mange forskellige oplevelser – en af disse er Springeren – Maritimt Oplevelsescenter, som efter en voldsom brand sidste år nu står på spring til et brag af en genåbning den 4. august og glæder sig til at byde sine gæster velkommen til alskens spændende fortællinger og oplevelser om det maritime liv.

Branden – både en fjende og ven

Det var en trist dag i september 2011, da museets ansatte kun kunne se til, mens en voldsom brand tog en stor bid af museets bygning, hvor flere udstillingsgenstande gik tabt.

Mens genopbygningen af museet foregik tog nye tanker form omkring stedets fremtidige virke, hvilket ledte til et kursskifte og navneændringen fra Aalborg Søfarts- og Marinemuseum til Springeren – Maritimt Oplevelsescenter. Det nye navn er inspireret af ubåden SPRINGEREN, som var startskuddet til museet for 20 år siden. I den forbindelse har stedet også fået en ny direktør, Mads Sølvér Pedersen, der står i spidsen for de nye oplevelser, som Springeren vil byde på i fremtiden. Museet åbnede dørene første gang den 24. maj 1992, hvor ubåden Springeren var første

udstillingsgenstand og startskuddet til det museum, som findes i dag – et museum, som indeholder både inden- og udendørsudstillinger.

Oplevelsescentret huser desuden også Aalborg Minibys genskabelse af aalborgensiske huse fra omkring 1870 i forholdet 1:10, hvor gæster bl.a. kan se miniature udgaver af Rådhuset, Hovedvagten Nytorv og Gammel Mølle m.fl.

Særlig eftertragtet er oplevelsescentrets ubåd Springeren – den sidste dansk konstruerede ubåd. Træd ind i ubådens trange rum, slip fantasien løs og tag tilbage i tiden som en del af besætningen, der levede på disse meget få kvadratmeter – i lang tid ad gangen. Også torpedobåden Søbjørnen er åben for gæsterne og viser en verden præget af kamp, fart og action. Udstillingen rummer desuden mange flotte modelskibe og fortællinger herom.

Fuld kraft frem mod nye oplevelser

Som maritimt oplevelsescenter ønsker Springeren at involvere og overraske sine gæster, hvor der fremover fokuseres på en større grad af interaktion med centerets udstilling. Der fokuseres på den gode og involverende historie om den danske søfart, særligt omkring Aalborg som havneby, hvor bl.a. centerets sejlsimulator er et hit blandt store som små. I år huser udstillingen bl.a. centerets nye model af TITANIC, der har inspireret til flere film og TV produktioner siden det for 100 år siden forliste på sin jomfrurejse over Atlanten.

tioner siden det for 100 år siden forliste på sin jomfrurejse over Atlanten.

En helt nyt aktivitet er *Piratspillet* – et spil som skaber en ny form for interaktion mellem specielt børn og de forskellige udstillingsgenstande. Gennem legens og spillets retningslinjer lærer børnene om den danske søfart og de forskellige historier og fakta bag oplevelsescentrets mange udstillingsgenstande.

Centret har desuden et dejligt grønt område med tæt kontakt til fjorden samt naboer som fx. Skudehavnen og Friluftsbadet. Man kan også være heldig at møde centerets harer springe rundt på det grønne område eller sole sig i sandet. Når sulten melder sig, kan den medbragte mad nydes i picnicområdet eller grilles på museets Webergrill, børnene kan prøve kræfter med legepladsen og få et minde med hjem fra vores butik.

Springeren glæder sig til at genåbne for besøgende lørdag den 4. August 2012 kl. 10.00 og byde velkommen i maritime rammer. Kig forbi til en dejlig dag med spændende historier, opdagelser og hyggeligt samvær uanset det danske vejrsmør – en garanteret saltvandsindsprøjtning for hele familien.

Vestre Fjordvej 81,
9000 Aalborg
Tlf.: 98 11 78 03
www.springeren-maritimt.dk

SDR, en ny type radio

Det var en stort spring da man definitivt forlod radiomodtagere, og senere sendere, bygget med rør for i stedet at anvende transistorer. Og nu er det næste spring (kvantespring?) sket med introduktionen af *software-defined radio*. Det er et radiosystem hvor hardware i form af mixere, filtre, forstærkere, modulatorer og detektorer med tilhørende spoler, kondensatorer, modstande osv. i stedet erstattes af computerprogrammer eller indbygges i færdige, selvstændige enheder med det resultat at man har en „black box“ indeholdende højtydende processorer, hvor så at sige al signalbehandling foregår. Så forbindes boxen til en PC, hvor vi hører lyden via lydkortet, og ser et vilkårligt bredt udsnit af frekvensbåndet på skærmen. Nogle SDR benytter PC'ens lyd kort til demodulation, andre har indbygget lyd kort.

En meget stor del af produktionsomkostningerne til *hardware* bortfalder altså, og enheden kan derfor fremstilles betydeligt mindre end hvad vi før var vant til. Men det vigtigste er at – da så at sige alle processer foregår digitalt – man kan ændre på alle kredsløb ved en „simpel“ omprogrammering. Radioen bliver på den måde hele tiden „nyeste model“, når man opdaterer den via nettet. Jaja, men en SDR kan da ikke være så fintfølede, og dens filtre kan da ikke være så skarpe som i en konventionel radio? Jo, følsomheden er fin og filtrene faktisk skarpere end både mekaniske og LC-filtre; frekvensstabiliteten er på højde med en krystalstyret radio.

En simpel SDR-radio fås som byggesæt fra måske 700 kroner og op efter. De fabriksfremstillede er natur-

ligvis dyrere, og der er masser af dem til salg på nettet. Lad os tage et nogle eksempler:

Funcube Dongle er en lillebitte modtager, ikke større end en USB-stick. Den dækker VHF-UHF området (200kHz-30MHz). Den lille fyr sættes blot ind i PC'ens USB-indgang og forbindes til en antenne. Pris: ca. •140.

FDM-S1 får også sin strøm fra PC'en og dækker kontinuerligt 20kHz – 30MHz. Modtager også DRM (digital Radio Mondiale: fremragende lyd kvalitet selv på KB-båndene). Ca. •430.

Fifi er oprindeligt et radioklub-projekt med en modtager for 200kHz – 30MHz. Nu sælges byggesættet via bladet Funk Amateur for ca. •130. De bittesmå SMD (overflademonterede komponenter) er allerede loddet på.

QS1R er en amerikansk SDR-modtager i \$800 klassen. Dens frekvensområde er 10kHz til 62MHz. Som de fleste andre SDR-modtagere er den klar til CW, SSB, (S)AM og FM. Da den har sit eget indbyggede lyd kort, kan den køre sammen med selv en lidt ældre PC. Den sorte box er på størrelse med en håndflade. Jeg har nu haft min QS1R i et årstid og er meget imponeret over dens faciliteter. Betjeningspanelet er flot på min 19" monitorskærm, også på min laptop, og alt foregår jo på skærmen som med andre SDR-modtagere: Frekvensindstilling, filtervalg (fra 12kHz båndbredde ned til 50Hz) og mange andre narrestreger. En meget nyttig ting er at man hele tiden har et blik over en stor del af det bånd man arbejder på. Man kan altså se en sender der ligger lidt borte, klikke på den, og vupti stilles radioen ind på den. Har man lyst, er det muligt at optage lyden og afspille den senere. Jeg har ofte min QS1R stående på Kalundborg Radio (243kHz) når der er presse og farvandsefterretninger ved 18-tiden.

Det skal også nævnes at man i dag kan få byggesæt eller færdige SDR-*transceivere* med op til 100W udgangseffekt i forskellige prisklasser. Og de bliver ikke sådan umoderne, blot man husker at opdatere det tilhørende program en gang imellem. Har du lyst til at se et par SDR demonstreret, så gå ind på www.youtube.com/watch?v=AxxfpRlcOwI

Der findes også simple SDR-modtagere som man selv kan betjene hjemmefra via nettet, bare man har en PC.

Der er for eksempel denne: <http://susanne.esrac.ele.tue.nl/> men hav lidt tålmodighed!

Rick, OZ5RM@qrz.dk